

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

ויילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

ויילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

דף ע"ז

פרק שמיני התודה

שיעור לחמי תודה

להלן יתבאר בעזה"י שכל אחד מעשרה לחמי חמץ שבתודה שיעורו עשרון אחד, סך הכל עשרה עשרונים לעשרה לחמים, וכל אחד משלושים לחמי מצה שבתודה, שיעורו שליש עשרון, סך הכל עשרה עשרונים לשלושים לחמים.

ובמשנתנו נתבארו המידות הללו, **הן לפי המידות שנהגו בזמן משה במדבר**, [=מידות מדבריות] **והן לפי המידות שנהגו כשבאו לירושלים**, [=מידות ירושלמיות], שהגדילו את המידות, והיו גדולות בשתות [מלבר] מהמידות המדבריות, [6 מידות מדבריות = 5 מידות ירושלמיות].

מידה ירושלמית	מידה מדברית	
5 סאין = 30 קב	2 איפה = 20 עשרון = 6 סאין	כל ארבעת מיני לחמי תודה
15 קב	10 עשרון	עשר לחמי חמץ
1.5 קב	1 עשרון	כל אחד מעשרת לחמי חמץ
15 קב	10 עשרון	שלושים לחמים של מצה
5 קב	10/3 עשרון	עשר לחמים של כל אחד ממיני לחם מצה
1/2 קב	10/30 עשרון	לחם אחד משלושים לחמי מצה

מאחר שבסוגיה זו נזכרו כמה פסוקים בספר יחזקאל פרק מ"ה, העתקתי לכאן את כל הפסוקים (ט"ז-ט"ז) באותו עניין [בתוספת ביאור].

כֹּה אָמַר ה' אֲקִים רֵב לָכֶם נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל חֲמֵס וְשָׂדֶה הִסִּירוּ וּמִשְׁפָּט וְצִדְקָה עָשׂוּ הָרִימוּ גְרִשְׁתֵּיכֶם מֵעַל עַמִּי נָאִם ה' אֲקִים [כלומר סלקו מכס את הדברים הרעים שעל ידם אתם מגרשים את עמי מנחלתם]. מֵאֲזַנִּי צִדְקָה וְאֵיפֶת צִדְקָה [למידת היבש] וּבֵת צִדְקָה [למידת הלח] יִהְיֶה לָכֶם.

הָאֵיפָה וְהַבֵּת תִּכְּנֶן אֶחָד יִהְיֶה [מידת האיפה, שהיא מידת יבש של שלוש סאין, שהיא עשירית של כור הנקרא חומר, שווה היא למידת הבת, שהיא מידת לח, שהיא עשירית של מידת חומר בלח], **לְשֵׁאת מַעֲשֵׂר הַחֹמֶר הַבֵּת** [כלומר הנותן מעשר מחומר של לח, נותן בת] **וְעֵשִׂירֵת הַחֹמֶר הָאֵיפָה** [והנותן עשירית של חומר היבש, נותן איפה] **אֶל הַחֹמֶר יִהְיֶה מִתְּכַנְתּוֹ** [מתכונת הוא לשון חשבון, וכוונת הכתוב, שאם תשתנה מידת החומר, ויוסיפו עליה, כמו כן יש להוסיף על מידת הבת והאיפה].

וְהִשְׁקַל עֶשְׂרִים גֵּרָה [=מעות] **עֶשְׂרִים שְׁקָלִים** [ועוד] **חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים שְׁקָלִים** [ועוד] **עֵשְׂרֶה וְחֲמִשָּׁה שְׁקָל** [סך הכל ששים שקלים] **הַמָּנֶה יִהְיֶה לָכֶם** [והרי יש כאן מאתיים וארבעים זוז, שהשקל ארבעה זוזים, ומכאן, שהיה מנה של קודש כפול, והוסיפו עליו בימי יחזקאל שתות, הרי מאתיים וארבעים, [שמנה של הדיוט הוא מאה זוז ואם כן של קדש היה מאתיים זוז והוסיפו עליו שתות הרי מאתיים וארבעים זוז], וכשחלקו הכתוב לשלשה, ולא כתב סתם ששים שקלים יהיה לכם המנה, צוה לעשות ממנו משקל שלישיתו [=20 שקלים], ומשקל רביעיתו [=15 עשר שקלים], ומשקל מנה של חול שהיה מתחילה [=25 שקלים]].

זאת התרוימה אֲשֶׁר תָּרִימוּ שְׁשִׁית הָאֵיפָה מִחֹמֶר הַחֲטָיִם [הרי אחד מששים שהאיפה עשירית של חומר וששית האיפה אחד מששים, ומכאן שהפוחת לא יפחות ממדה זו, וזהו שאמרו, עין רעה אחד מששים] וְשִׁשִּׁיתֶם הָאֵיפָה מִחֹמֶר הַשְּׁעָרִים [ותתנו אחד מששה באיפה לתרומת חומר שעורים, שהוא שיעור אחד מששים כלעיל].

וְחֹק הַשָּׂמֶן [למעשר] **הַבֵּת הַשָּׂמֶן מַעֲשֵׂר הַבֵּת מִן הַכֹּר** [כלומר הבת שהיא מידת שמן זו היא מעשר מכור. כן] **עֵשֶׂרֶת הַבִּתִּים** [יהיה לכם] **חֹמֶר** [ואז יתכן ליטול ממנו בת אחת למעשר] **כִּי עֵשֶׂרֶת הַבִּתִּים חֹמֶר** [כפל דיבור הוא כמנהג הנביאים].

וְשֶׁה אַחַת [המובחרת] מִן הַצֹּאן [להקרבה] מִן הַמֵּאֲתָיִם [דרשו רבותינו לעניין נסכים, ממותר שתי מאות שנשתיירו בבור, שנפל לתוכו יין של ערלה או כלאי הכרם, ומכאן לערלה וכלאי הכרם שבטלים במאתים] מִמִּשְׁקָה יִשְׂרָאֵל [מן המותר לישראל יהיו כל קרבנותיהם] לְמִנְחָה וּלְעֹלָה וּלְשִׁלְמִים לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם נָאִם ה' אֲקִים.

כֹּל הָעָם הָאֲרָץ יִהְיוּ [כלומר ידעו וילמדו לתת] אֶל הַתְּרוּמָה הַזֹּאת [האמורה למעלה. וכמו כן] לְנִשְׂיָא בְּיִשְׂרָאֵל [שגם הנשיא יתן אותה].

וְעַל הַנְּשִׂיא [זה כהן גדול] יִהְיֶה הָעֹלֹת וְהַמִּנְחָה וְהַנִּסְךְ בְּחָגִים וּבְחֻדְשִׁים וּבְשַׁבָּתוֹת בְּכָל מוֹעֲדֵי בַּיִת יִשְׂרָאֵל הוּא יַעֲשֶׂה אֶת הַחֲטָאת וְאֶת הַמִּנְחָה וְאֶת הָעֹלָה וְאֶת הַשְּׁלָמִים לְכַפֵּר בְּעַד בַּיִת יִשְׂרָאֵל.

מניין לנו שהאיפה שווה לשלוש סאה

נאמר, "הָאֵיפָה וְהַבֵּת תִּכְּנֶן אֶחָד יִהְיֶה", כלומר האיפה והבת, מידות שוות הן.

והבת היא עשירית של כור, שנאמר, "וַחֶק הַשֶּׁמֶן
[כלומר מידת מעשר של שמן הוא] **הַבֵּת הַשֶּׁמֶן** [ומידה
זו היא] **מֵעֵשֶׂר הַבֵּת מִן הַכּוֹר** [כלומר בת היא מעשר
של כור. ואם כן היא עשירית של כור].

ומידת כור ידועה היתה לבני בבל, [שהיו מודדים
במידת סאה ובמידת כור, והיה ידוע להם],
שהכור הוא **שלושים סאה, ואם כן,** מאחר
שהכור הוא שלושים סאה, **הבת שהיא עשירית**
הכור, היא שלוש סאה.

ומאחר שהאיפה והבת שוות, **גם מידת האיפה**
היא שלוש סאה.

אין מוספים על המידות

ועל המטבעות יותר משתות

לדעת שמואל, אם באו אנשי העיר להגדיל את
מידותיהם או מטבעותיהם, [שכל מידה חדשה
תהיה גדולה מהמידה הישנה, כגון קב חדש גדול
מקב ישן, וביצה חדשה גדולה מביצה ישנה, אבל
היחס בין המידות ישאר שווה], אין מגדילים את
המידות והמטבעות אלא עד ששית [של המידה
החדשה, שהוא חומש מהמידה הישנה], ונאמרו
בזה בגמרא כמה טעמים, [וכולם נדחו חוץ
מהאחרון]:

א. משום הפקעת השערים.

כאשר מגדילים את המידות, מה שנקרא עתה
קב, הוא יותר ממה שהיה נקרא הקב מקודם,
ואם כן, **יש למוכרים להעלות את המחיר של מה**
שנקרא קב, אלא שדרך המוכרים, כשמוצאים
סיבה להעלות את המחיר, מעלים אותו יותר
מהראוי, וכך כשמגדילים את המידות בסך
מסוים, המוכרים מעלים את מחיר המידה
החדשה יותר מהסך שגדלה המידה, ולכן הגבילו
את הגדלת המידות עד שתות, שאם היו מגדילים
יותר, היו המוכרים מעלים את המחיר הרבה,
והיוקר היה בא לעולם.

- וטעם זה נדחה בגמרא, כי אם מהטעם הזה אין
מגדילים את המידות, אף שתות אין ראוי
להגדילם, כדי שלא יתייקרו השערים, ולמה רק
ביותר משתות אסר שמואל להגדיל את המידות.

ב. משום אונאה.

מקח שיש בו אונאה של שתות אינו בטל, אלא
המאנה מחזיר את האונאה למתאנה, ומקח שיש
בו אונאה של יותר משתות בטל.

וכשמגדילים את המידות, יש חשש שלא הכל
ידעו מזה, ויבואו בני האדם לידי אונאה, על ידי
שהיו סבורים שהמקח במידה הישנה, ובאמת
הוא בחדשה, ונמצא ששילמו על המידה החדשה

.

ומאחר **שעל ידי שינוי המידה עלולה לבוא**
אונאה בשיעור של הגדלת המידה, אין ראוי
להגדיל את המידה, כשעל ידי זה עלולים לבוא
לידי אונאה של יותר משתות שיש בה ביטול
מקח, ולכן אין להגדיל אלא עד שתות, שאז
אפילו אם תהיה אונאה מחמת ההגדלה, אין
המקח בטל אלא שהמתאנה יקבל את אונאתו.

- וגם טעם זה נדחה בגמרא, כי לא נאמר חילוק
בין שתות ליותר משתות אלא באונאה מחמת
טעות באומדן, אבל כשהיתה אונאה של טעות
במידה, שביקש קב ולא קיבל קב, הלוקח מקפיד,
ויש כאן מקח טעות, אף כשהאונאה פחות
משתות.

ג. משום הפסד התגרים.

יש תגרים הקונים תבואה מבעלי בתים,
ומוליכים אותה למכור בשוק, ויש לחוש, **שמא**
כשיגדילו את המידות, התגרים לא ידעו
שהגדילו את המידות, ויקנו מבעלי הבתים
במידה הקטנה, וכשיבואו למכור בשוק ימכרו
במידה החדשה שבשוק שהיא גדולה יותר,
ונמצא מפסידים את כל הפרש שבין המידות,
וכדי שלא יארע הפסד כזה בשום פעם, אמרו,
שאין להגדיל את המידות אלא עד שיעור הרווח
של התגרים, שהם רגילים להשתכר בכל דבר
שתות, ומעתה אף אם יגדילו את המידות בשתות
ולא ידעו מזאת, כשימכרו בשתות יותר ממה
שקנו, וגם יתנו שתות יותר ממה שקבלו, נמצא
שאינם מפסידים.

- וגם טעם זה נדחה בגמרא, כי אם החשש הוא
שמא יפסידו התגרים, כשלא ידעו משינוי
המידות, לא די לתקן להם שלא יפסידו, אלא יש
לתקן להם גם שירוויחו, כי כשאינם מפסידים
וגם אינם מרוויחים, נמצא שעובדים חנם, ועניין
זה גם כן נחשב קלקול עבורם.

ד. קרא אשכח ודרש.

מסברא אין להגדיל את המידות כלל, כדי שלא
יצא מזה קלקול למוכרים, כשלא ידעו שהגדילו
את המידות, וימכרו במידה החדשה במחיר של
המידה הישנה, ולא ישתכרו כראוי להם, [ואם
יגדילו את המידות יותר משתות, שזה כל הרווח
שלהם, נמצאו מפסידים], אלא מאחר שמצינו
פסוק שמבואר בו, שהגדילו את המידות בשתות,
אין לנו לאסור להגדיל אלא ביותר משתות.

והכתוב הוא, **"עֲשִׂימוּ שְׁקָלִים [ועוד] חֲמִשָּׁה**

וְעֹשְׂרִים שְׁקָלִים [ועוד] עֲשָׂרָה וְחֲמִשָּׁה שְׁקָל [סך הכל ששים שקלים] הַמָּנֶה יִהְיֶה לָכֶם", כלומר מנה של קודש הוא 60 שקלים, שהם 240 זוז, [שכן שקל האמור במקרא הוא סלע, ובסלע ארבע זוז], וידוע שמנה של חול הוא 100 זוז, אלא שמנה של קודש כפול היה, כלומר 200 זוז, והוסיפו על המידה 40 זוז, שהם שתות, [מבחוץ שהיא חומש בפנים], ומכאן שמוסיפים על המידות ועל המשקלות עד שתות.

המשתכר אל ישתכר יותר משתות

תקנת חכמים היא, שחנווני הקונה מן הסיטון, דברים של אוכל נפש כגון יין ופירות, ומוכר ללקוחות מעט מעט, אם לא נשתנה השער, בין שעת קנייה לשעת מכירה, לא ישתכר יותר משתות.

דין לחמי תודה

יחד עם קרבן תודה, היו מביאים ארבעה מיני לחמים, שלושה מינים של מצה, ואחד מין חמץ, שנאמר, "וְזֹאת תִּזְכֹּרְתָּ זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר יִקְרִיב לָהּ. אִם עַל תּוֹדָה יִקְרִיבוּ וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה (א) חֲלֹת מִצּוֹת בָּלוּלֹת בְּשֶׁמֶן (ב) וּרְקִיקֵי מִצּוֹת מְשֻׁחִים בְּשֶׁמֶן (ג) וְסֹלֶת מְרֻבֶּקֶת חֲלֹת בָּלוּלֹת בְּשֶׁמֶן. (ד) עַל חֲלֹת לֶחֶם חֻמֵץ יִקְרִיב קֶרֶבְנוּ עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמֵינוּ. וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל קֶרֶבְנוּ תְרוּמָה לָהּ לִכְהֹן הַזֶּרֶק אֶת דַּם הַשְּׁלָמִים לוֹ יִהְיֶה".

ולהלן יתבארו דיני הלחמים הללו, כמה הם, ומכמה קמח הם נעשים, ואופן התרומה.

א. מכמה קמח באים לחמי חמץ של תודה [הם המין הרביעי שבלחמי תודה].

< אם היינו באים ללמוד דין זה בבניין אב, יש לנו שני מקומות ללמוד מהם, ומכל אחד יש ללמוד שיעור אחר.

שכן מצד אחד, יש ללמוד את כמות הקמח לעשיית לחמי תודה [של חמץ] בבניין אב משתי הלחם, הדומים ללחמי תודה [של חמץ], בכך שהם באים חמץ, ובאים עם זבח, ומעתה כשם שמצינו שכל לחם משתי הלחם בא מעישרון אחד, שנאמר בהם "לָחֶם תְּנוּפָה שְׁתֵּי שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים", [וכששני לחמים הם שני עשרונים כל לחם הוא עשרון אחד], כמו כן יהיה כל אחד מלחמי תודה [של חמץ] עשרון אחד, [ועשרה לחמים עשרה עשרונים].

ומצד שני יש ללמוד את כמות הקמח לעשיית לחמי תודה [של חמץ], בבניין אב מלחם הפנים, הדומה ללחמי תודה [של חמץ], בכך שהוא בא מן החדש ומן הישן מהארץ ומחוצה לארץ, ומעתה כשם שמצינו שכל לחם מלחם הפנים בא משני עשרונים, שנאמר בו "שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים יִהְיֶה הַחֶלֶה הָאֶחָד", כמו כן יהיה כל אחד מלחמי תודה [של חמץ] שני עשרונים, [ועשרה לחמים עשרים עשרונים].

ומאחר שאין לדעת מאיזה מקום נלמד דין זה בבניין אב אין ללמוד אף מאחד מהמקומות הללו.

< ומסקנת הסוגיה, שדין זה למד מהכתוב בעניין שתי הלחם, "וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לָהּ. מִמוֹשְׁבֵיבְתֵיכֶם תָּבִיאוּ לָחֶם תְּנוּפָה שְׁתֵּי שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת תְּהִינָה חֻמֵץ תִּאָּפֶינָה בַּפּוּרִים לָהּ", שמילה "תָּבִיאוּ" לא נצרכת ללמד דין שתי הלחם, שכבר נאמר בכתוב, "וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לָהּ", ודי היה לכתוב אחר כך "מִמוֹשְׁבֵיבְתֵיכֶם" □ לָחֶם תְּנוּפָה", ומתוך שנאמר "תָּבִיאוּ", לימדה תורה, שכל מה שמביאים דוגמת שתי הלחם, [שהם חמץ הבא עם הזבח], יהיו כמותם, ומכאן שלחמי תודה של חמץ, שהם חמץ הבא עם הזבח, יהיו כשתי הלחם, שכל אחד מהלחמים בא מעשרון.

ואין לומר שכך יהיו שוים, כשם שכל שתי הלחם הם שני עשרונים, כך כל לחמי תודה של חמץ יהיו שני עשרונים, [ונמצא שכל אחד מהלחמים הוא חומש עשרון], שנאמר, "תְּהִינָה", ובמילה זו יש אות יו"ד יתירה, ללמד שיביאו עשר עשרונים, [ולא עשר מידות אחרות, כי הכתוב מדבר בעשרונים], ואף על פי שהכתוב "תְּהִינָה" מדבר בשתי הלחם, מתוך שבשתי הלחם מפורש בכתוב שהם "שְׁתֵּי שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים", על כרחך הריבוי הלמד עשרה עשרונים, מדבר בלחמי תודה, הלמדים מתחילת הכתוב מהמילה "תָּבִיאוּ", ונמצא, שעשרה לחמי תודה של חמץ הם עשרה עשרונים, עשרון לכל לחם.

ב. מכמה קמח באים לחמי מצה של תודה [הם שלושת המינים הראשונים שבתודה].

אחר שביאר הכתוב את שלושת מיני מצה שבתודה, נאמר, "עַל חֲלֹת לָחֶם חֻמֵץ", ללמד, שיש להביא חמץ כנגד מצה, ומכאן שכמות הקמח של שלושת מיני המצה יחד, היא ככמות הקמח של מין החמץ, כלומר לכל שלושת מיני המצה יביא עשרה עשרונים.

ומאחר שמיני המצה הם שלושה, (א) "חֲלֹת מִצּוֹת בָּלוּלֹת בְּשֶׁמֶן", (ב) "וּרְקִיקֵי מִצּוֹת מְשֻׁחִים בְּשֶׁמֶן", (ג) "וְסֹלֶת מְרֻבֶּקֶת חֲלֹת בָּלוּלֹת בְּשֶׁמֶן", וכולם יחד עשרה עשרונים, נמצא, שיש לכל מין שלושה

עשרונים ושליש עשרון. ולכל חלה [משלושים

חלות] של מיני המצה שלישי עשרון.

ג. כמה חלות עושים מכל מין וכמה מהם תרומה

לכהן.

נאמר בעניין, "והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לה' לפהו הזרק את דם השלמים לו יהיה", מבואר בכתוב, **שמכל מין מלחמי תודה, חלה אחת היא תרומה לכהן, אבל לא נתבאר כמה חלות היו מכל מין.**

< ואם היינו באים ללמוד דין זה בבניין אב, יש לנו שני מקומות ללמוד מהם, ומכל אחד יש ללמוד שיעור אחר.

שכן מצד אחד, יש ללמוד בבניין אב מתרומת מעשר, [הקרויה תרומה כלחמי תודה, ושווה היא ללחמי תודה בכך, שהיא תרומה שאין אחריה תרומה נוספת], **ותרומת מעשר היא אחד מעשרה,** שנאמר, **"וְאֵל הַלֹּוֹים תִּדְבֹר וְאֶמְרָתְ אֲלֵהֶם כִּי תִקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמַּעֲשֵׂר אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם מֵאֲתָם בְּנַחֲלַתְכֶם וְהִרְמַתֶם מִמֶּנּוּ תְרוּמַת ה' [לכהן] מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר",** וכמו כן תהא תרומת לחמי תודה, אחד מעשרה, ואם כן, **מכל מין יעשו עשר חלות, ואחת מהן תרומה.**

ומצד שני יש ללמוד בבניין אב מביכורים, [הקרויים תרומה כלחמי תודה שנאמר, **"לא תוכל לאכל בשעריך מעשר דגנך ותירשך ויצהרך ובבלת בקרך וצאנך וכל נדריך אשר תזר ונדבתיך ותרומת נדך"** **"וותרומת נדך" אלו הביכורים, ושווה היא ללחמי תודה בכך שנאכלת בירושלים בלבד],** וביכורים אין להם שיעור, אלא מביא כמו שרוצה, וכמו כן תהא תרומת לחמי תודה, בלא שיעור אלא **יעשה מספר חלות כפי שירצה ויביא אחת לכהן.**

ומאחר שאין לדעת מאיזה מקום נלמד דין זה בבניין אב אין ללמוד אף מאחד מהמקומות הללו.

< ומסקנת הסוגיה, שדין זה למד בגזרה שווה, שנאמר בעניין לחמי תודה **"והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לה' לפהו הזרק את דם השלמים לו יהיה",** וכן נאמר בעניין תרומת מעשר, **"והרמתם ממנו תרומת ה'",** ללמוד בגזרה שווה, שכשם שתרומת מעשר היא אחת מעשרה, כך תרומת לחמי תודה היא אחד מעשרה, ומכאן למדנו **שמכל מין שבתודה יעשה עשר חלות, סך הכל ארבעים חלות, ומכל מין יתן לכהן חלה אחת,** [והשאר נאכל לבעלים].

ואין לומר שתהא התרומה אחד מעשרה, אבל ממין אחד יעשה חמש חלות, וממין שני חמש עשרה חלות, ויתן משניהם יחד שתי חלות שהם אחד מעשרה, שנאמר **"אחד מכל קרבן",** ללמד שכל המינים שווים בתרומה, ואם כן מכל מין היו חלות בשווה, והתרומה מכל מין בשווה אחד מעשרה.

- אבל אין ללמוד את הדין הזה מתרומת מדין, שהיתה, **"מאת אנשי המלחמה היצאים לצבא אחד נפש מחמש המאות ... וממחצת בני ישראל ... אחד אחז מן החמשים",** כי אין ללמוד דין תרומת לחמי תודה, הנוהגת לדורות, מדין תרומת מדיין, שלא היתה אלא לשעה.

- וכמו כן אין ללמוד את הדין הזה מתרומת חלה, ששיעורה אחד מארבעים ושמונה [לנחתום], או אחד מעשרים וארבעה [לבעל הבית], [כמו ששינו במסכת חלה], **כי יש ללמוד דין לחמי תודה שנאמר בהם "ממנו ... תרומה לה" מדין תרומת מעשר שנאמר בה "ממנו תרומת ה'",** ולא מדין חלה שלא נאמר בה **"ממנו תרומה לה".**

מדיני הפרשת תרומת לחמי תודה

א. מתוך שנאמר "והקריב ממנו", למדו, **שיש לתרום מן המחובר,** כלומר שבשעת התרומה יהיו כל החלות יחד בכלי אחד [ומתוך פירוש רש"י משמע, שהכתוב **"ממנו"** מלמד, שכל ארבעים החלות צריכות להיות שלימות]. [וכמו כן, הכתוב, **"ואת כל חלבן זרים ממנו והקטיר המזבחה",** האמור בעניין פר העלם דבר של ציבור, מלמד, שתחילה יש ליטול את האימורים מן המחובר, בעוד הבשר שלם, ורק אחר הרמת האימורים ינתח את הבשר].

ב. מתוך שנאמר "אחד", למדו, שהתרומה תהא **חלה שלימה, ולא יתן פרוסה.**

חומרת תרומת לחמי תודה

לעיל נתבאר, ששיעור תרומת לחמי תודה למד בגזרה שווה משיעור תרומת מעשר.

ומאחר שנאמרה גזרה שווה ללמוד דיני תרומת לחמי תודה מדין תרומת מעשר, **נסתפק רבא, האם יש ללמוד בגזרה שווה זו, שתרומת לחמי תודה שווה לתרומת מעשר גם בכך, שזר האוכלה במזיד חייב מיתה, ושזר האוכלה בשוגג משלם קרן וחומש, ושהיא מדמעת,** כדין תרומת מעשר.

או שלעניין זה אינה כתרומת מעשר, כי נאמר בתרומה מיעוטים, **"וימתו בו כי יחללהו",** דווקא **"בו" ימותו כשיאכלוהו במזיד,** אבל על תרומת

לחמי תודה לא ימותו כשיאכלוה במזיד. "וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֶדֶשׁ [=תְּרוּמָה] בְּשִׁגְגָה וְיִסַּף חֲמִשִּׁיתוֹ עָלָיו", דווקא חמישיתו שלו יוסיפו עליו, כשיאכלוהו בשוגג, אבל על תרומת לחמי תודה לא יוסיפו חומש כשיאכלוה בשוגג.

דף ע"ח

הלימוד שעשר לחמי חמץ

שבתודה באים עשרה עשרונים

לעיל נתבאר, שמהכתוב "תְּבִיאֹו" האמור בשתי הלחם יש ללמוד שכל הדומה להם שבא חמץ עם זבח דינו כמותם, ומכאן, שכשם שבשתי הלחם יש שיעור עשרון לכל לחם, כך בלחמי חמץ של תודה, שהם דבר הבא חמץ עם זבח, יש עשרון לכל לחם, [סך הכל עשרה עשרונים לעשרה לחמי חמץ של תודה]. ונאמרו בגמרא שני ביאורים מהו הלימוד שמלמד דין זה.

א. היקש.

מתחילה אמרו שהכתוב "תְּבִיאֹו", האמור בשתי הלחם, בא להקיש להם את כל הדומה להם, [שבא חמץ עם זבח כמותם], ואם כן, על ידי היקש למדנו, ששיעור עשר לחמי חמץ שבתודה הוא עשרה עשרונים.

אלא מאחר ששיעור כל מיני מצה שבתודה, [שהוא עשר עשרונים], למד בהיקש מלחמי חמץ שבתודה, [שנאמר בהם "עַל חֶלֶת לֶחֶם חֲמֵץ", להקישם לשלושת לחמי מצה הכתובים לפניהם, וללמד ששיעור לחמי חמץ כשיעור כל לחמי מצה], וכלל בידינו, שבקדשים, דבר הלמד בהיקש, אינו חוזר ומלמד בהיקש, יש לבאר כיצד יתכן, שלחמי חמץ הלמדים בהיקש משתי הלחם, יחזרו וילמדו בהיקש ללחמי מצה.

והתשובה לכך היא, שאין כאן היקש בלבד, אלא הימנו ודבר אחר:

- לפירוש ראשון של רש"י [הנדפס תחילה], הכוונה היא, שדווקא כשאנו רוצים ללמוד בהיקש שני אותו דבר ממש הלמד בהיקש הראשון, אין אנו למדים, אבל כאן אין למדים את אותו דבר ממש, שכן ההיקש הראשון מלמד, ששיעור כל חלת חמץ של תודה הוא עשרון אחד, כשיעור כל חלה שבשתי הלחם, אבל ההיקש השני אינו מלמד ששיעור כל חלה של מיני מצה הוא עשרון אחד, אלא ששיעור כל מיני מצה הוא עשר עשרונים, כשיעור כל לחמי חמץ של תודה, וזהו דבר שאינו למד בהיקש הראשון, ולכן הוא למד בהיקש השני.

- ולפירוש השני של רש"י [הנדפס תחילה], הכוונה היא, שרק כשההיקש השני בא ללמד דין בעניין אחר, [כלומר שהדין כתוב בעניין א', ועל ידי היקש ראשון הוא למד לעניין ב', ועל ידי היקש שני הוא למד לעניין ג'], אין למדים בהיקש השני, אבל כשההיקש השני בא ללמד דין באותו עניין שלמד בהיקש הראשון, [כגון בזה, שכתוב דין בשתי הלחם, ועל ידי היקש ראשון הוא למד בלחמי תודה, ועל ידי היקש שני הוא למד לאותו עניין של לחמי תודה], בזה דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש.

- ולפירוש רש"י [הנדפס מכת"י], הכוונה היא, שדין זה, ששיעור לחמי חמץ הוא עשר עשרונים, אינו למד אך ורק בהיקש משתי הלחם, אלא בצירוף ההיקש למה שכתוב בלחמי תודה עצמם, שכן מההיקש אין ללמוד אלא ששיעור חלה אחת של חמץ, הוא עשרון, כשיעור חלה אחת של שתי הלחם, אבל מנין לחמי תודה, שהם עשר מכל מין, למד מהכתוב בהם, "וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכֹּל קֶרֶבֶן", כמבואר לעיל, ורק על ידי צירוף שני הלימודים הללו, שחלה אחת היא עשרון, ויש עשר חלות, אנו למדים ששיעור כל לחמי חמץ הם עשרה עשרונים, ומאחר שדין זה אינו למד רק בהיקש, אלא בהיקש ומעצמו [=הימנו ודבר אחר], הרי זה חוזר ומלמד בהיקש, שיהיו שלושת מיני מצה עשרה עשרונים, כמין חמץ.

ב. ריבוי.

כל האמור לעיל, הוא כדעת האומרים, שכשהלימוד הוא הימנו ודבר אחר, דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש, אבל יש אומרים שאף באופן הזה, בקדשים, דבר הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש, ולדעתם, הכתוב "תְּבִיאֹו", האמור בשתי הלחם, לא בא להקיש להם את כל הדומה להם, [שבא חמץ עם זבח כמותם], אלא בא לרבות את הדומה להם, ואם כן, על ידי ריבוי למדנו, ששיעור עשר לחמי חמץ שבתודה הוא עשרה עשרונים. [ודבר הלמד בריבוי, חוזר ומלמד בהיקש, כי ריבוי הוא כדבר המפורש].

לחמי המילואים

בעניין קרבנות המילואים, שקרבו בזמן חנוכת המשכן בימי משה, נאמר, "וּמִסַּל הַמִּצּוֹת אֲשֶׁר לִפְנֵי ה' לֶקַח (א) חֶלֶת מִצֶּה אֶחָת (ב) וְחֶלֶת לֶחֶם שֶׁמֶן אֶחָת (ג) וְרִקִּיק אֶחָד", הרי אלו שלושה מיני לחמים, שהם שווים לשלושת מיני לחמי מצה

שבתודה, חלות, ריקין, ורבוכה, ["] (א) חלות מצות בלולת בשמן. (ב) וריקי מצות משחים בשמן. (ג) וסלת מרפקת חלת בלולת בשמן["].

< המין הראשון האמור במילואים, "**חלת מצה אַחַת**", הוא כנגד מין החלות שבתודה ["]חלות מצות בלולת בשמן["].

< והמין השלישי האמור במילואים, "**וריקין אַחַד**" הוא כנגד הריקין האמורים בתודה, ["]וריקי מצות משחים בשמן["].

< והמין השני האמור בשלמים, "**וחלת לחם שמן אַחַת**", הכוונה לחלה חלוטה בשמן, שהיא כנגד הרבוכה האמורה בתודה, "וסלת מרפקת חלת בלולת בשמן".

- **מתחילה אמרו, שסברא היא, שחלת לחם שמן האמורה במילואים היא חלה החלוטה בשמן, כלומר רבוכה, אולם דחו זאת, כי ניתן לומר שחלת לחם שמן האמורה במילואים, היא עיסה עבה שטיגנה בשמן, או שמן קרוש ועגול כמו לחם, אבל אין זה כרבוכה של לחמי תודה.**

- **ולכן למסקנה למדו מהכתובים, שחלת לחם שמן האמורה במילואים, היא מין רבוכה, שכן בעניין מנחת חביתין נאמר, "זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה' ביום המשח אתו עשירת האפה סלת מנחה תמיד ממציתה בפקר וממציתה בערב. על מחבת בשמן תעשה מרפקת תביאנה תפיני מנחת פתים תקריב ריח ניחח לה", למדנו מכאן, שביום חינוכו של כהן הדיוט, הוא מביא מנחה רבוכה, ומאחר שימי המילואים היו ימי חינוכם של הכהנים ודאי היתה בהם מנחה רבוכה והם הנזכרות בכתוב "וחלת לחם שמן אַחַת".**

ומאחר שלחמי המילואים היו כמיני מצה שבתודה, גם שיעורם היה כשיעור לחמי מצה, שהיו **כל הלחמים יחד עשרה עשרונים, וכל מין מהם, שלושה עשרונים ושליש.**

החייבים להביא מנחת חביתין

א. כהן הדיוט בשעת חינוכו.

כלומר כהן הדיוט המתחנך לעבודה ביום ראשון לעבודתו מביא מנחת חביתין.

ב. כהן גדול בשעת המשחו.

כלומר כהן גדול הנמשח לכהונה גדולה ביום המשחו מביא מנחת חביתין.

ג. כהן גדול בשעת חינוכו לעבודת כהונה גדולה.

כלומר כהן גדול המתחנך לעבודת כהונה גדולה, ביום ראשון לעבודתו בכהונה הגדולה מביא מנחת חביתין.

ולפיכך, כל כהן גדול, בשעה שנעשה כהן גדול, מביא שתי מנחות חביתין, אחת מחמת המשחו בכהונה גדולה, ואחת מחמת חינוכו לעבודת כהונה גדולה.

ופעמים מביא אף מנחת חביתין שלישית, כגון שלא שימש מעודו ככהן הדיוט, ועתה היא תחילת עבודתו מעולם.

לחמי נזיר

בעניין קרבנות הנזיר ביום מלאת ימי נזרו, נאמרו שני מיני לחמים. (א) חלות, שנאמר, "**וסל מצות סלת חלת בלולת בשמן**". (ב) וריקים, שנאמר, "**וריקי מצות משחים בשמן**".

והרי הם כנגד שני מינים משלושת לחמי מצה שבתודה.

< המין הראשון האמור בנזיר, "וסל מצות סלת חלת בלולת בשמן", הוא כנגד מין החלות שבתודה ["]חלות מצות בלולת בשמן["].

< והמין השני האמור בנזיר, "וריקי מצות משחים בשמן", הוא כנגד הריקין האמורים בתודה, ["]וריקי מצות משחים בשמן["].

אבל כנגד מין רבוכה של שלמי תודה, ["]וסלת מרפקת חלת בלולת בשמן["], לא היה מין לחם של שלמי נזיר, ונמצא שעם שלמי נזיר, קרבו שני שליש ממין לחמי מצה של שלמי תודה.

ושיעור כל לחמי נזיר אלו, הוא כשיעור הלחמים הללו שבתודה, כלומר שני מיני לחמי נזיר, הם שני שליש של עשרה עשרונות, כלומר ששה עשרונות ושני שליש עשרון, שהם שלושה עשרונות ושליש לכל מין, [ומאחר שהיו עשר חלות מכל מין כפי שנתבאר בדף ע"ו היתה כל חלה שליש עשרון].

וכל זה במידות מדבריות, אבל במידות ירושלמיות, שני מיני לחמי נזיר, הם שני שליש של חמישה עשר קבין, כלומר עשרה קבין, שהם חמישה קבין לכל מין, [ומאחר שהיו עשר חלות מכל מין, כפי שנתבאר בדף ע"ו, היתה כל חלה חצי קב].

ודין זה, ששיעור לחמי נזיר הם כשיעור לחמי תודה הדומים להם, למד מהריבוי האמור בתודה, "**על זבח תודת שלמיו**", הבא לרבות לחמי נזיר לדין לחמי תודה לעניין שיעורם, שיהיו חלות וריקין של נזיר, כחלות וריקין של

וכשם ששוים לעניין שיעור הקמח, כך הם שווים הם לעניין שיעור השמן, שכשם שבחלות ורקיין שבתודה, נותנים לשניהם יחד רביעית הלוג, [שהם חצי מהשמן שבתודה שחצי השמן ניתן לרבוכה], כך לחלות ורקיין שבנזיר נותנים לשניהם יחד רביעית השמן, [החלות נבללות בשמן שלהם, והרקיין נמשחים בשמן שלהם].

ודוקא דינים אלו יש ללמוד מהריבוי, אבל אין ללמוד ממנו שיהיו לחמי נזיר שווים ללחמי תודה לגמרי, כלומר שיהיו שלושה מינים ללחמי תודה.

- כי בעניין לחמי נזיר נאמר "מצות", ללמד, שאין בהם אלא מינים שנאמר בהם בתודה לשון מצה, ואלו חלות ורקיין בלבד. [זה תירוץ רב פפא].

- א"נ משום שיש ללמוד בכלל ופרט, שאין בנזיר אלא חלות ורקיין, שנאמר בנזיר הכלל, "וְסֵל מִצֹּת סֶלֶת", ואחריו הפרטים, (א) "חֶלֶת בְּלוּלָת בְּשֶׁמֶן", (ב) "וּרְקִיָּי מִצֹּת מְשֻׁחִים בְּשֶׁמֶן", וכל כלל ופרט, אין בכלל אלא מה שבפרט, ולכן אין ללמוד בריבוי מינים נוספים]. [זה תירוץ תנא דבי רבי ישמעאל].

קידוש לחמי תודה

אין לחמי תודה מתקדשים אלא בשעת שחיטת התודה, שנאמר בעניין הלחמים, "וְקָרִיב קֶרְבָּנוּ עַל יְדֵי הַזֶּבַח", כלומר קרבנו, דהיינו הלחם, מתקדש על ידי הזבח.

ובתנאי שיתקיימו בלחם התנאים הבאים.

א. שיהיו כל הלחמים בפנים.

לדעת רבי יוחנן [שתניא כוותיה] – די שיהיו הלחמים בתוך חומת הר הבית, [היא הקרויה חומת בית פאגין]. שנאמר, "עַל זֶבַח תֹּדֶת שְׁלָמִיו", ללמד שתהא השחיטה על הלחם, וכל שהלחם בהר הבית, השחיטה היא על הלחם.

ולדעת ריש לקיש – הלחמים צריכים להיות בתוך חומת העזרה. שנאמר "עַל זֶבַח תֹּדֶת שְׁלָמִיו", ללמד שתהא השחיטה על הלחם, ולדעת ריש לקיש, כל "על" היינו בסמוך, ורק כשהיו הלחמים בתוך העזרה, הם סמוכים לשחיטה.

ב. שיקרמו פני כל הלחמים כולם.

אין הלחמים מתקדשים, אלא אחר שנאפו להיות קרויים לחם, שנאמר, "עַל חֶלֶת לֶחֶם חֶמֶץ וְקָרִיב", כלומר כשהוא מקריבו, כששוחטו, יהא כבר לחם, שיהיו פניו מתקרמים בתנור, אבל כל זמן שלא קרמו פני הלחם, אינו נקרא לחם אלא עיסה.

ולכן, רק כשהיו כל ארבעים הלחמים אפויים, כדי קרימת פנים, קודם השחיטה, שחיטת התודה מקדשת אותם.

ג. שתהא השחיטה לשמה.

אין הלחמים מתקדשים בשחיטת התודה, אלא כשנשחטה לשמה, שנאמר "זֶבַח תֹּדֶת", שמשמע, שתהא הזביחה לשם תודה.

"לא תשחט על חמץ דם זבחי"

מבואר במסכת פסחים, שאם בשעת שחיטת הפסח, היה לשוחט, [או לזורק, או לבעלים], חמץ, הוא עובר בלא תעשה, שנאמר, "לא תשחט על חמץ דם זבחי".

ולדעת רבי יהודה, כן הדין גם לעניין שחיטת תמיד של בן הערביים, שהוא בזמן איסור חמץ, שאם היה לשוחט [או לזורק], חמץ, בשעת השחיטה, הוא עובר באיסור הזה.

לדעת ריש לקיש – אין אדם עובר באיסור הזה, אלא אם כן היה החמץ עמו בעזרה, שנאמר, "לא תשחט על חמץ דם זבחי", ולדעת ריש לקיש, כל "על" היינו בסמוך, ומאחר שרק כשהיה החמץ בתוך העזרה הוא נחשב כסמוך לו, רק כשהיה בעזרה הוא עובר על כך.

ולדעת רבי יוחנן – אף אם היה החמץ חוץ לעזרה, הוא עובר על כך, כי גם כשאינו סמוך לו, אם יש ברשותו חמץ, הרי זה נקרא שוחט על החמץ.

מצות כשרות בפסח ובתודה [אף שאינן אפויות בתנור כל צרכן]

א. מצה נא.

אין הכוונה לנא ממש, כי נא ממש אינו נחשב כאפוי, אלא הכוונה לאפוי מעט, בשיעור, שכשפורסים אותו, החלקים נפרדים זה מזה, בלא שיהיו חוטים נמשכים מזה לזה.

ולא רק לעניין פסח היא קרויה מצה אלא אף לעניין תודה ויש חידוש בדבר כי לעניין תודה נאמר, "וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכֹּל קֶרֶבַח תְּרוּמָה לַה'", ללמד, שלא יתרום פרוסה אלא שלימה, וחלה שהיא אפוייה נא, דומה לפרוסה, כי נפרכת כשמטלטלים אותה.

ב. מצה העשויה באילפס.

תודה ששחטה על שמונים חלות

נחלקו חכמים בדין מי שהביא יחד עם תודתו שמונים חלות, ושחט את התודה על שמונים החלות.

< לדעת רבי זירא :

א. כשנתכוון לקדש בשחיטה את כל שמונים החלות, לא קדשה שום חלה, כי אין מביאים עם התודה אלא ארבעים חלות ולא יותר.

ב. וכשנתכוון לקדש בשחיטתו ארבעים חלות בלבד, [והביא עוד ארבעים לאחריות, שאם יאבדו הראשונים קודם השחיטה יהיו אלו תחתיהם], קדשו ארבעים חלות מתוך השמונים.

ג. וכשלא פירש את כוונתו, מדוע שחט את התודה על שמונים חלות, נחלקו חכמים מה כוונתו.

- לדברי חזקיה, כוונתו לקדש ארבעים חלות מתוך השמונים, [כדין ב'], ולכן קדשו ארבעים חלות.

- ולדברי רבי יוחנן, כוונתו לקדש את כל שמונים החלות, [כדין א'], ולכן לא קדשה שום חלה.

< לדעת אביי :

א. כשנתכוון לקדש בשחיטתו ארבעים חלות בלבד, [והביא עוד ארבעים לאחריות, שאם יאבדו הראשונים קודם השחיטה יהיו אלו תחתיהם], קדשו ארבעים חלות מתוך השמונים.

ב-ג. אבל כשנתכוון לקדש את כל שמונים החלות, וכן כשלא פירש כוונתו, שגם אז, מן הסתם כוונתו לקדש את כל שמונים החלות, נחלקו חכמים.

- לדברי חזקיה, כלי שרת מקדשים את הראוי להתקדש בהם, אף שלא מדעת בעלים, והוא הדין לעניין הסכין, המקדש את לחמי תודה בשחיטת התודה, שמקדש את ארבעים החלות הראויות להתקדש, אף שלא מדעת בעלים, כלומר אף שדעת הבעלים לקדש שמונים חלות, ולכן קדשו ארבעים חלות.

- ולדברי רבי יוחנן, כלי שרת אינם מקדשים אלא כפי מה שנתכוונו הבעלים לקדש, ומאחר שהבעלים נתכוונו לקדש שמונים חלות, שהוא דבר שאינו ראוי להתקדש, אין מתקדשת שום חלה.

< ולדעת רב פפא :

לעניין לחמי תודה, המתקדשים על ידי הסכין השוחטת את התודה, הדינים הם כפי דעת אביי.

אלא שלדעת אביי, דין סכין כדין שאר כלי שרת. שהאומר שהסכין מקדשת את הלחמים אף שלא מדעת הבעלים, אומר שכל כלי שרת מקדשים את הראוי להתקדש בם אף שלא מדעת הבעלים, והאומר שהסכין מקדשת את הלחמים רק מדעת הבעלים, אומר שכל כלי שרת מקדשים את הראוי להתקדש בם רק מדעת הבעלים.

אבל לדעת רב פפא, רק לעניין סכין נאמרה המחלוקת הזו, האם הסכין מקדשת את הלחמים אף שלא מדעת הבעלים, או שהיא מקדשת את הלחמים רק מדעת הבעלים, אבל לעניין שאר כלי שרת אין מחלוקת בזה.

- ללשון ראשון, הכל מודים ששאר כלי שרת מקדשים את הראוי להם אף שלא מדעת הבעלים, ורק לעניין לחמי תודה, דעת רבי יוחנן, שאין הסכין מקדשת אלא מדעת בעלים, כי הסכין גרועה משאר כלי שרת, שאין לה תוך, והדבר המתקדש אינו ניתן בתוכה.

- וללשון שני, הכל מודים ששאר כלי שרת אינם מקדשים את הראוי להם אלא מדעת הבעלים, ורק לעניין לחמי תודה, דעת חזקיה, שהסכין מקדשת אף שלא מדעת בעלים, כי סכין עדיפה משאר כלי שרת, שהרי שאר כלי שרת אינם מקדשים אלא את הניתן בתוכם, והסכין מקדשת את הזבחים אף על פי שאין לה תוך להינתן בתוכה, וכמו כן הסכין מקדשת את הלחמים אף שלא מדעת הבעלים.

קידוש לחמי תודה בשחיטת תודה פסולה

זה הכלל, כל תודה שהיה בה פסול קודם השחיטה, אין שחיטתה מקדשת את לחמה, אבל אם עד השחיטה לא היה בה פסול, אף על פי שאחר כך נפל בה פסול, שחיטתה מקדשת את לחמה. ועל פי הכלל הזה נאמרו הפרטים הבאים.

א. תודה שנתפגלה על ידי שחיטה במחשבת חוץ לזמנו.

תודה שנתפגלה על ידי שנשחטה במחשבה לאוכלה אחר הזמן המותר לאכילתה, מתפגלת בכך, ומכל מקום, מאחר שלא נעשית פיגול אלא בשחיטה, ולא קודם לכן, שחיטתה מקדשת את הלחם, [והרי זה נעשה קדש ופיגול].

ב. תודה שנפסלה על ידי שחיטה במחשבת חוץ למקומו.

לדעת רבי מאיר – הכל מודים, [רבי אליעזר ורבי יהושע], שתודה שנפסלה על ידי שנשחטה במחשבה לאוכלה מחוץ למקום המותר

לאכילתה, נפסלת בכך, ומכל מקום, מאחר שלא

נפסלה אלא בשחיטה, ולא קודם לכן, שחיטתה

מקדשת את הלחם, [והרי זה נעשה קדש ופסול].

ולדעת רבי יהודה – בזה נחלקו רבי אליעזר ורבי

יהושע.

- לדברי רבי אליעזר, תודה שנשחטה במחשבת

פסול של חוץ למקומו, שחיטתה מקדשת את

הלחם, כתודה שנשחטה במחשבת חוץ לזמנו.

[ואין לומר שאינה מקדשת את הלחם, כתודה

שנמצאת בעלת מום, כי תודה שנפסלה במחשבת

חוץ למקומו, דומה לתודה שנפסלה במחשבת

חוץ לזמנו, ששתיהן פסולות במחשבה, ואינה

דומה לתודה שנפסלה כי היא בעלת מום, שאין

זה פסול מחשבה אלא פסול בגופה].

- ולדברי רבי יהושע, תודה שנשחטה במחשבת

פסול של חוץ למקומו, שחיטתה אינה מקדשת

את הלחם, כתודה שנשחטה ונמצאת בעלת מום.

[ואין לומר שתקדש את הלחם, כתודה שנפסלה

במחשבת חוץ לזמנו, כי תודה שנפסלה במחשבת

חוץ למקומו, דומה לתודה שנמצאת בעלת מום,

שבשתיהן אין עונש כרת על אכילתן. ואינה דומה

לתודה שנפסלה במחשבת חוץ לזמנו, שיש עונש

כרת על אכילתה. ואף שמצד שני יש דמיון

ביניהן, בכך ששתיהן פסולות במחשבה, מאחר

שמצינו פסול מחשבה אחר, שבו אין התודה

מקדשת את הלחם, והוא, כשנשחטה תודה שלא

לשמה, יש לומר, שגם תודה שנפסלה מחמת

שנשחטה במחשבת אכילה חוץ למקומה, לא

תקדש את הלחם].

ושתק רבי אליעזר, והודה לדברי רבי יהושע.

ג. תודה שנפסלה כי היתה טריפה [קודם

השחיטה].

תודה שבדקה אחר השחיטה ונמצאת טריפה,

מאחר שהיתה טריפה קודם השחיטה, וכבר אז

נפסלה מהיות תודה, שחיטתה לא קדשה את

הלחם.

ד. תודה שנפסלה כי היתה בעלת מום [קודם

השחיטה].

תודה שבדקה אחר השחיטה ונמצאת בעלת

מום, מאחר שהיתה בעלת מום קודם השחיטה,

וכבר אז נפסלה מהיות תודה, שחיטתה לא

קדשה את הלחם.

וכל זה ברוב המומים, אבל אם נמצאת בעלת מום

הנקרא דוקין שבעין:

לדעת רבי מאיר – בזה נחלקו רבי אליעזר ורבי

יהושע.

- לדברי רבי אליעזר, מאחר שאמר רבי עקיבא,

שבהמה שהיה בה פסול של דוקין שבעין, אינה

פסולה לגמרי, אלא רק לכתחילה, אבל בדיעבד,

אם הקריבוה, לא תרד, אין זה פסול גמור, ולכן

גם לעניין קידוש הלחם, אינה נחשבת כפסולה

ומקדשת את הלחם.

- ולדברי רבי יהושע, אף על פי שבדיעבד הכשיר

רבי עקיבא פסול של דוקין שבעין, לא הכשיר

אותו אלא בבהמה עצמה, אבל מודה רבי עקיבא,

שאינה מקדשת את הלחם שאינו מגופה.

ולדעת רבי יהודה – לא נחלקו בזה, ולדברי הכל

שחיטת התודה הזו אינה מקדשת את הלחם.

ה. תודה שנפסלה על ידי שחיטה שלא לשמה.

תודה שנשחטה שלא לשמה, אף על פי שלא

נפסלה בכך מהקרבה, מכל מקום מאחר

שנשחטה שלא לשמה, אינה תודה, וממילא אינה

מקדשת את הלחם בשחיטתה.

דף ע"ט

ולעניין הדין האחרון, שתודה שנשחטה שלא

לשמה אינה מקדשת את הלחם בשחיטה,

מבואר במשנתנו, שכן הדין גם לעניין איל

המילואים, [שקרבו בזמן משה, שאם נשחט שלא

לשמו, לא נתקדשו לחמיו], וכן הדין לעניין שני

כבשי עצרת, [שאם נשחטו שלא לשמם, לא

נתקדשו שתי הלחם].

ומבואר בגמרא, שהטעם שנקט התנא בדין זה

את איל המילואים שהיה קרבן לשעה, ולא נקט

בדין זה את איל נזיר הנוהג לדורות, [שגם דינו

כנ"ל, שאם נשחט שלא לשמו לא קדש הלחם], כי

התנא העדיף להזכיר את הדין הזה על השלמים

הראשונים שקרבו מעולם עם לחם, הם שלמי

המילואים, והוא הדין לשאר שלמים הבאים עם

לחם.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

תרומות והנצחות:

הורביץ. בנק פאגי (52). סניף 183. חשבון 654248

[פתרון לבעלי חשבונות מוגבלים](#)